

Elkészült a röszei „halraktár”

A féltintenzív gazdálkodásról intenzív tenyésztésre tért át a Tisza Halászati Termelőszövetkezet a röszei holt ágban. Ez a 98 hektáros vízfelület tavaly kerek számban száz tonna zsákmánnyal fizetett, csaknem fele annyi termelési értéket adott, mint a Tiszának Alpartól a déli országhatárig terjedő, valamint a Maros egész magyarországi szakasza. A lehetőségek azonban ennél is nagyobbak, érdemes tehát teljesebb kihasználásra törekedni, feltárni a rejtett tar-

talékokat, hiszen a befektetett forintok sokszorosan megtérülnek. Ezért határozott úgy a szövetkezet, hogy tárolót, illetve teleltető kis tavakat képez ki. 15 ezer köbméter föld megmozgatásával elkészült a „halraktár”, amelynek töltések közé fogott területe 20 ezer négyzetméter. Benne 150 tonna hal tárolható. A szállítások megkönnyítésére aszfalt utat építettek és a nyári hónapokban elkészül a szociális épület öltözővel, zuhanyzóval, valamint étkezőhelyiségekkel, raktárral. A villanyt is be-

vezetik a szociális épületbe, javítva mindezzel a vízi emberek munkahelyi körülményeit.

Az új gazdasági év nagyobb feladatainak teljesítésére, a termelés növelésére a röszei, az atkaszigeti, valamint a Szentés és Csongrád környéki álló vizekbe mindenkorban nagyobb mennyiségű: 110 tonna pontyot, növényevő halat telepítettek. Negyvenötven deka, kétgyaras ivadékokat helyeztek ki, amelyeknek súlya az őszi lehalászások idejére megháromszorozódik.

Érettségi vizsgálat

Ha most hirtelen valaki nekem szegezné a kérdést: azonnal mondjam meg, mire emlékszem a jónéhány éve magam mögött hagyott érettségivel kapcsolatban, először biztosan furcsa dolgok jutnának eszembe. Elmesélném az aprócska tanteremben összetölt padokból készített büfét, ahol egyik osztálytársnőm igen szemrevaló mamája vigasztalgot bennünket sok-sok kávéval és szendvicssel. Elmesélném a szerenádozást, amely kiadós éjszakai szerelmes sétával végződött, ahol végül megígérve néztük a napfelkeltét. Az érettségi bankett, ahol berügtünk S végül a vizsgát magát, bizottsággal, elnökkel, tanárokkal, tetteikkel (Bánk bán, a második világháború kezdete és a többiek).

Érettségi. Valami nagy dolog. Mitoszt öröklöttük: „érettségizett ember”, hangzott a minősítés. A nagy-nagy határkő, valaha keménygalléros tanárok utolsó érvé, s hamvasarú, éppenhogy pelyhedző álló fiúk első kollektív látogatása a bankett után a nyilvános házban. „Megértük”. „Kilépés az Életbe”.

Két Katalin mondja. Az első szakközépiskolába jár: — Az érettségi ma már nem olyan, mint régen. Egyféle minimum, ráadásul úgy, hogy az ember tudja: maximum szinte nem is létezik. Öröklött tanulni kell, amíg csak erők van. Ha érettségi után elmegyek dolgozni, keresek 1800–2000 forintot. Most kérdezzem meg: érdemes? Mégis, az úton ez az első lökés. Szerintem a mai érettségi nem jó intézmény. Valahogyan úgy gondolom, ha négy éven át csak komoly év végi bizonyítvány lenne, mindenki jobban tanulna. De úgy, hogy minden attól az egyetlen alkalomtól függ, idegesen, egyszeri bizonyítási lehetőséggel... Magyarázkodni nem lehet, aki jól felkészült, nem sokat számít, ha négy évig nem nagyon strapálta magát. Ha pedig valaki szerencsétlenebb alkat, „leblokkol” — akkor ez fordítva is érvényes.

A másik Katalin nem ennyire radikális. Gimnáziumi érettségire készül, s a tanárképző főiskolára, magyar — ének szakra szeretne menni. — Megfosztották régi nimbuszától az érettségit, főleg azok, akik már túl vannak rajta. Én szeretem az ilyen versenyeket, a baj csak az, hogy utána értékelik... Nincs túl nagy jelentősége, nem olyan nagy fordulópont, illetve csak egy mondat végén a pont, azután újabb

mondat kezdődik. Túl sokan megszerzik már, szerintem inkább csak annak van értéke, ami kevesek birtokában van... Csak lépcsőnek jó, arra pedig semmi biztosíték nincs, hogy aki érettségit szerez, feltétlenül elég művelt és „érett” is lesz. Nélküle is felnőttek lennénk, csak éppen... Ha ötvenévesen, ellágyulva visszaemlékezem majd rá, azt is tudni fogom, mennyit tanultam, izgultam előtte. Furcsán érezném magam, ha nem lenne, mintha kiesit megfosztottak volna valamitől. A hagyomány miatt van talán. De néhány dolognak csak a mítosszal együtt van értelme. Azoknak pedig, akik csak érettségiztek, önbecsülését alapja lehet: erre vittem! Ezért is jó...

Csaba fogtechnikus szeretne lenni, továbbtanulni, legalábbis egyelőre, nem akar.

— Van néhány idősebb barátom, akiknek nincs érettségijük. Engem meg tisztelnek azért. Tudom, nem tanultam a legjobban, de ez hitelesít, mégsem feltétlenül négy év. Hozzá tartozik a szerenád — lovas kocsival megyünk majd, már nagyon várom —, bankett, a drukk,

minden. Érzelmileg viszont — most legalábbis —, nem igen jelent többet számomra, mint amikor a rendőrkám fűtől az utcán. Mindennap előfordulhat, az ember felkapja a fejét és vigyáz. Itt arra, hogy becsülettel helytállva hagyjam ott az iskolát. Biztosan úgy fogok rá visszaemlékezni, hogy az egész érettségi klassz dolog volt.

Csabanak abban igaza van: bármennyire is elsősorban a továbbtanulásra készít fel a gimnázium, érettségi így is, úgy is szükséges. S ennek mítoszára és valóságára, örök ellentétére érdemes felhívni a figyelmet. A most érettségi előtt álló fiataloknak nem lehet feladata a teljesség igényével minősíteni azt, amit jelenleg összehúzott szemmel mérgetnek, a jövőd ellenfelé elszánta gával. Az érettségi gyakorlati-praktikus és érzelmi-tradicionális oldala csak együttesen lehet a korszerű oktatás része, és egyben örökfiatalságunk első nagy kollektív élménye. Amire emlékezni sokféleképpen lehet majd, de vigyázni rá mindig szükséges. Mitoszt öröklöttük, rangját megőrizni jelenkori feladatunk.

Domonkos László

Nyári egyetemek

Egyetemenként folytatja munkáját az évtől a miskolci nyári szeminárium. Így júniustól augusztus végéig a Tudományos Ismeretterjesztő Társulatnak 16 városban 17 nyári egyeteme várja hallgatóit.

Idén is gazdag program résztvevői lehetnek az érdeklődők. Elsőként az óvodapedagógiai nyári egyetem nyitja meg kapuit Kecskeméten, június 26-án. A szocialista életmód és a művelődés a témája a miskolci előadásoknak, amelyeken szó esik a szocialista brigádok szerepéről is. Ismét várja hallgatóit Gyulán, immár tizenhatodszor, az eszperan-

to egyetem, és huszonketedszer nyílik meg a soproni környezetvédelmi egyetem. Szegeden kettő is nyílik majd: az egyik a rendszerelmélet pedagógiai szerepével, a másik művelődésmódszertan kérdésekkel foglalkozik. Negyedszer fogadja vendégeit a néprajzi nyári egyetem Zalaegecségen.

A Balaton világhírű és Veszprém történelméről szóló, a balatoni egyetem előadásai Veszprémben, Esztergomban a gyermek hallásának és zenei írás-olvasási készségének fejlesztésével foglalkoznak, a Kodály-módszer eszközeivel.

Sorozat a múzeumban

„Szegedről indultak”

Az előcsarnokban ugyan tábla fogadta a látogatót — A múzeum zárva —, a díszterem mégis megtelt. Új sorozatot indított útjára a Móra Ferenc Múzeum, melynek immár nem csupán homlokzati felirata hirdeti: a közművelődésnek... Vasárnapi matiné, kiállítások, hangversenyek, a szegedi tudományos és kulturális élet „nagy öregjeinek” estjei után most „Szegedről indultak” címmel fiatal előadóművészek bemutatkozását segítik elő a sorozat szervezői.

Bemutatók? Aligha pontos a szó. Hiszen a sorozatindító beszélgetés főszereplőjét, Matuz Istvánt jól ismerik a szegedi hangversenylátogatók. Zenegimnazistaként itt költöztette a pódiumszereplés felfedező útját, a szegedi zenei életet, a városi tanács vb ipari osztályának vezetője a Könyvdíjar Kiváló Dolgozója kitüntetést adta át Nemes Józsefnek, Poroszlai Rudolfnak, dr. Sipos Györgynének és Tapodó Jánosnak. Az eredményes munka elismeréseként tíz szocialista brigád jutalmaztak, 15 dolgozónak pedig átadták a Vállalat Kiváló Brigádjá kitüntetést.

barátkozhattak, a fiatal művész útkereső próbálkozásai-val, zeneszerzői kísérleteivel is megismerkedhettek a nézők, hallgatók. Matuz István azok közé az előadók közé tartozik, akik a zenét nem csupán kifejezési formának, a hangszert nem csak az interpretálás eszközeként tekintik, hanem mindig újabb, a kor jelenségeit legteljesebben visszatükröző magikus szernek. Csodahangok varázsolódnak, az akusztika — a hangszerakusztika — ez ideig meg nem fogalmazott, s talán fel sem ismert törvényszerűségeiből kiindulva olyan kísérletezésre hajtónak a művészt, melyekhez már nem elég „csak” jó muzsikuskak lenni.

A beavatott hallgató maga is megpróbál: a rádiót talán eddig kikapcsolta, ha Vidoszky, Bozay, Sárny műveit konferálták be. Matuz István értő, s izgalmas kalauzolója olyan zenének hívóul avat, mely távol esik a hagyományos, a dallamra épülő muzsikától, de elmélyülésre késztet, gondolkodásra sarkall, s valószínűleg forradalmi változásokat követel hangverseny-hallgatói szokásainkban. A „Szegedről indultak” sorozat következő estjeihez Matuz István — a szó jelképes értelmében — bérletet adott: várjuk a folytatást.

Pálfi Katalin

Portré és csoportkép

A portréfilm nemcsak dívat, szükségét is mindinkább felismerik a televíziósok, igénylik a nézők. Az elmúlt két hétben jó néhány portréfilmmel örvendeztettek meg bennünket, s szinte fölsorakoztatták ennek a sajátos műfajnak több megvalósítási lehetőségét. Gondoljunk csak a Benedek Istvánról, a Máriássy Juditról, a Vilt Tiborról, a Havany Lajosról és legutóbb vasárnap, a szegedi körzeti stúdió kamerái előtt Raffai Saroltáról készített portréfilmre. Az arcképvázlattól a vallomást, a beszélgetéstől az illusztrált találkozótig elég széles skálát rajzoltak fel az alkotók.

Jogos és örök kíváncsiságból fakadó igény, hogy a nézők, olvasók, érdeklődők ezrei, akár a televízió képernyője segítségével is, személyes kapcsolatba kerüljenek azokkal, akiknek eddig csak nevét és műveit ismerték. A művek mögött szeretjük tudni az alkotót, a sorok, képek, szövegek, tudományos munkák mögött szeretjük megis-

merni a létrehozó, alkotó embert. Az arcvonásokat éppúgy, mint a személyiség megvalósulásait, a mozdulatot és a mosolyt, a töprengést és az ellágyulást, és természetesen a környezetet, ahol élnek. Többek között ez utóbival maradt adósságunk a szegedi stúdió Raffai-portréja, melyet „Nem egyszer élünk...” címmel sugároztak vasárnap, A rendező, Radó Gyula néhány hete a Film, Színház Muzsikában már kifogta a szelet a kritikai viortól, mondván, hogy a műsorban készülő portréfilmmel jobban szereti a filmszalagra rögzített, mert az „intimebb” műfaj, a közvetlenebb kapcsolat teremtésére alkalmas. Am mégis a stúdió beépített díszletei és a szűkös technikai lehetőségek szabták meg Raffai Sarolta irónó televíziós portréját. Színeztek ugyan műveinek részleteit, versek és drámatörredékek, a legfontosabb mégis az őszintén kitárulkozó, vallomástevő irónó. Ilyenkor

sajnálja a néző, hogy a technikai lehetőségek szűkösége megfosztotta őt egy teljesebb képtől, melyet ma már joggal várhatunk el a kezdeti próbálkozások és kísérletek után a szegedi televíziósoktól.

Szabó Magda regénye, az Abigél négy este szügezt bennünket a képernyő elé. Zsuzsanna kicsit hosszúra nyújtott filmje a második világháború zivataros éveiben egy — úgy tűnik —, a világtól hermetikusan elzárt leánynevelő intézetbe kalauzolt bennünket, Bizonyítván, hogy a háború elől nincs hermetikusan záródó kapu, sem a valóságban, sem az emberekben. Igaz, jópofák és kedvesek az intézeti lányok, egyenruhájuk, pörge kiskalapjuk, csínytevésük, az intézeti élet megannyi apró jelenete. Valóban érdekes, szórakoztató, csak a második, harmadik, negyedik folytatásban már kissé unalmas. A történet krimiszála és a történelmi valósága kicsit háttérbe szorult az intézeti élet képének felrajzolása mögött. Pedig attól válna ifjúsági regényből készült ifjúsági film igazi tévéalkotássá, ha a műfaj önálló törvényeit következetesebben érvényesítette volna.

Néhány kiváló színészi alkításnak örülhettünk, gondolkod itt elsősorban a posztumusz produkciójá vált Básti Lajos — Torma Gedeonra, valamint a fiatalos kedvességet érő színészi tehetséggel párosító Szerencsi Éva alakítására, Garas Dezsőre. Könnyű tanár úr kopott kabátjában, lógó sáljával és Zsuzsanna nővér szerepében Pirok Ildikó kikeményített szerepfarmálására.

T. L.

Jubiláló fodrászok

Vasárnap tartotta negyedszázados jubileumát a Szegedi Fodrász Vállalat. A Tiszaszállóban rendezett ünnepségen Faragó Auréline, a fodrász vállalat pártszervezetének titkára köszöntötte a dolgozókat és a meghívott vendégeket. Köztük dr. Veres Ferencet, a városi pártbizottság munkatársát, dr. Kardos József főosztályvezetőt, a Könyvdíjari Minisztérium képviselőjét. Ott voltak a társvállalatok képviselői is.

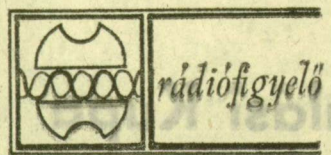
Nemes József, a vállalat igazgatója ünnepi beszédében beszámolt az elmúlt 25 év munkájáról. Emeltette, hogy a vállalat 1953 februárjában, megalakulásakor négy üzlettel és 43 dolgozóval kezdte a szolgáltatást. Ta-

Csurka minden mennyiségben

Az Hlyés Gyula által megfogalmazott „ötágú sörös” magyar irodalomban a közfigyelem gyakran az egyik legszébb hangúnak tartott hangszere, az erdélyi magyar irodalomra koncentrálódik. A jugoszláviai magyar nyelvű irodalomra olykor elintéződik azzal, hogy kedveli a groteszket, az abszurdot, a zűzart. Hogy a fenti sommás minősítés déli szomszédunk irodalomkedvelőinek sem elég, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az újjvidéki rádió és a Magyar Rádió immár nyolc éve tartott közös műsorai, ahol legutóbb, múlt héten kedden a magyarországi irodalom volt a főszereplő, nem először.

Csurka István neve kinalakozna újabb bizonyítékul: talán nem volt véletlen az újjvidékiek választása, hiszen róla is tudott dolog, hogy szívesen kacérkodik bizzar ötletekkel. Mostani. Létezés-technika című estje szerencsére jóval teljesebb képet mutatott. Egy órában szinte totális keresztmetszetet kaptunk, sőt újdonságokat is.

Az író bevezető monológja a monológ ellen megérdemli a megkülönböztetett figyelmet. Amit Csurka a becselenségről és a gyávaságról mondott, ami társadalmunkban a monológforma „mondom a magamét”-alapállásában a kódosítást, a mellébeszélést szentesítő módszer lett — több mint elgondolkodtató. „A társadalom csak a dialógus kemény tégláiból

állhat. A monológ vályog, vagy meg az sem.” A tömegkommunikáció számtalan előnye mellett sajnos kiváló lehetőséget teremtett a megálló monológizálások elterjedésére; legnagyobb erőnye viszont, hogy — az erre rámutató ellenmonológokra is.

A két színész párbeszédében épített, játékos, cimdó létezés-technika-létezés-technika „hagyományosnak” számított csurkai megoldásán kívül hallhattuk a moziban nemrég bemutatott Amerikai cigarettá ajáppletét adó A járdaszegély mellett című elbeszélést, s részleteket az Egy fogadó lelkivilágából is — kiváló színészek, többek között Avar István, Benkő Gyula, Major Tamás tolmácsolásában.

Az ügétő világa, a különös kisemberek univerzuma és a kíméletlen kritikai hang — a műsor hallatán összeálló kép mai irodalmunk egyik jelentékeny alakjáról. Lehet, hogy ez az egy óra nem volt abszolút átfogó jellegű — de Csurka István újjvidéki vendég szereplése „minden mennyiségben” üzenetet is adott: táviratokat a hetvenes évek magyarországi valóságáról.

D. L.